

lekeur te
le liturgie
bepaald,
in publie-
hetzelfde
in Art.
nede het
en elk een
enlog des
dit bij het
geschiede-
dit toch
in in de
voor deze
adrachtig-
worden
te houden
de liturgie,
Art. XLII)
in in 1866
Want deze
d door de
lele Cate-
Art. XLIII
oortaan bij
in Datheen

ave onze liturgie dan ook geen ingang
and en van der Heyden daardoor zelfs in
is gekomen. Eerst in 1611 verscheen
moet. Alders te Middelburg een nieuwe
bij R. Sc. "Liturgie, die met veel zorg
uitgave der Synode van 1611, die de
bewerkt was, zicu Synodes hield en
besluiten der Nationale Synode van 1611
daarom wel eens de standaard-liturgie
liturgie is genoemd. Het is deze uit-
dan ook door de deputaten der Dordt-
Synode in 1619 aan hun revisie van onze
liturgie ten grondslag is gelegd. Zoo zal
het duidelijk worden, waarom we thans
twee teksten van onze liturgie in omloop
hebben. De eerste tekst, die zich zoo nauw
mogelijk aansluit aan de besluiten van onze
Nationale Synodes en die daarom in zekeren
zin de "officiële" tekst kan genoemd worden.
Het is deze tekst, die door Prof. Rutgers
weer opnieuw is uitgegeven. En daarnaast
een bastaardtekst, die ten deele aan Datheen's
oorspronkelijke liturgie, ten deele aan de
besluiten der Synodes, ten deele aan de
eigenmachtige veranderingen der drukkers
te wijten is. Ook voor het vraagstuk, hoe
de gewone eredienst behoort ingericht te
worden volgens onze liturgie, is het wel van
belang deze verschillende teksten van onze
liturgie goed uiteen te houden, en daarom
hebben we kort dit overzicht van de ge-
schiedenis onze liturgie hier ingelast.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen door onder-
teekende van Mr. D. H. A. v. V. uit 't Gr./10.
Vriendelijk verzoeken wij onze scholen te
willen bedenken.

Dr. J. H. HOUTZAGERS.

Kootwijk.

voorzitter.

Uit de Pers.

Gelijk men zich herinneren zal, heeft Dr.
Renkema onlangs een advies gepubliceerd, ook
door ons overgenomen, waarin de Kerken ge-
dood werd zich te wenden tot de Gemeente-
besturen ter hare plaats, om kosteloze bewijzen
van huwelijksvolbrekking te krijgen. In Rotter-
dam zou het Gemeentebestuur dit verzoek reeds
hebben toegestaan.

De Zijlstra van Hoozevoort komt in het
„Gereformeerd Kerkblad voor Drente en Over-
ijssel“ tegen dit advies op. In de eerste plaats
toetst hij op, staat het zeggenschap in
deze zaak niet bij het gemeentebestuur, maar
bij het ambt van de burgerlijke stand.

Het komt ons zeer onwaarschijnlijk voor,
dat dit bericht aan den Kerkraad van het Ge-
meentebestuur afkomstig zou zijn, en mocht
dit al het geval zijn, dan kan dit niet anders zijn
dan een bericht namens den Ambt van den
Burgerl. Stand, aldaar.

Een gemeentebestuur toch staat als
zoodanig geheel buiten deze zaak, heeft
daarin niets te doen en niets te zeggen,
omdat het afgeven van bedoeld bewijs behoort
aan den Ambt van den Burgerl. Stand, waar-
toe hij alleen het recht en de macht heeft.

Een Ambt v. d. Burgerl. Stand handelt in
deze zaak zelfstandig — niet op last of krachtens
besluit van een gemeentebestuur.

Wij willen voorhands aannemen, dat bedoeld
bericht in Rotterdam kerkraad is ingekomen van
af namens den Ambt v. d. Burgerl. Stand.

Is dit vermoeten juist, dan volgt daaruit dat Dr.
Renkema zich ten deze vergist in zijn advies aan
de kerken om zich tot de gemeente-besturen te
wenden.

Willen wij den particulieren weg op door Dr.
R. aangewezen, dan zou elke kerkraad een verzoek
kunnen richten — niet aan het gemeentebestuur
niet ten deele onbevoegd is, maar aan den
Ambt van den Burgerl. Stand ter plaats, die
dan geheel vrij en zelfstandig heeft te beoordeelen
of en hoe hij aan dit verzoek zou kunnen voldoen.

Van den welwillenden Ambt kan veel worden
verkegen.

Hierbij geldt echter dit bewaar, dat het in de
gegeven omstandigheden van het goedvinden van
den Ambt v. d. Burgerl. Stand afhangt of bedoeld
kosteloos bericht door hem zal worden gegeven
of niet.

Zijn tweede beswaar is echter nog ernstiger.
Hij betwijfelt of een dergelijk stuk, op onse
geld papier door den ambtenaar van den bur-
gerlijken stand afgegeven, wel rechtsgeldig zou
blijken te zijn, wanneer de zaak voor den rechter
kwam.

Doch gesteld al verder, dat geen enkel, al
behoort maakte om aan het verzoek te voldoen
en een ongeschied bericht van huwelijksvolbrekking
af te geven — dan komt nog een andere vraag
op: heeft nu zulk een stuk rechtsgel-
digheid.

In art. 155 B. W. wordt een wettig afschrift
of uittreksel uit de akte (een geregeld stuk) als
het enige geldige bewijs voor een huwelijk
verklaard — daarom mag nu toch wel met nadruk
worden gevraagd: is een bericht (ongeregeld)
afgegeven door den Ambt v. d. Burgerl. Stand,
nu wel een geldig bewijs? Wij spreken met
opzet van bericht, omdat een akte of uittreksel
aan een regeltrecht onderworpen is en dus
niet ongeschied mag worden uitgereikt.

Een juridische kwestie. — Zeker.

Wel heeft tot heden de Officier van Justitie op
deze handeling geen inbreuk gemaakt, maar daar-
mee is de zaak niet opgelost — en 't zou zeer
wel mogelijk zijn dat de rechter bovenstaande vraag
ontkennend beantwoordde en dus op zulk een
bericht toet het huwelijk niet kerkelijk mocht
worden voltrokken.

Met het oog dus op bovengenoemde bezwaren
dunkt het ons gewenscht het advies-Renkema af
te wijzen.

Laten liever Deput. voor de correspondentie met
de Hoozevoort zich wenden tot den Min. van
Financiën met het verzoek, eene wijziging
te willen indienen voor Art. 27 d. B. W. be-
zegelwet, waarbij de bij Art. 155 B. W. be-
doelde bewijzen van burgerlijke huwe-
lijksvolbrekking uittreksel van het
regeltrecht worden vrijgesteld.

Dat was ook de voorstelling in het rapport aan
de Gen. Syn. omtrent deze materie onder 20.
genoemd.

heid van den Min. van Binnenl. Zaken tachtent
te verkrijgen: dat er een Ministerieele aan-
schrijving werd gericht aan al de Ambtenaren van
den Burgerl. Stand — in den zin gelijk dat 17
Augustus 1905 is geschied.

Toen gold het de vraag: of de akten of ver-
klaringen welke de ambtenaren van den Burgerl.
Stand elkander toestonden, ten einde een huwelijk
te doen afkondigen in een andere gemeente dan
die waar het wordt voltrokken, al of niet aan
regelrecht zijn onderworpen.

Op deze vraag heeft de Minist. aan al de Ambt.
v. d. Burgerl. Stand bericht, dat bij het antwoor-
de vraag alles afhangt van den „vorm
van de stukken“.

Op de vraag: of die stukken worden ge-
welke v.
Bepaald men is „niet tot eene eenvou-
dige kennisgeving in briefvorm, dan
behooven stukken niet gezegd te
worden.

Wanneer nu de Minister van Binnenl. Zaken
dergelijk schrijven zou willen richten in betrekking
tot de uit te reiken verklaring voor kerkelijk huwelijk
— dan ware reeds veel gewonnen, al blijft het
behoort omtrent de rechtsgeldigheid nog onopgelost.

Dat de Ambt. van den Burgerl. Stand te Am-
sterdam en te Hoozevoort beide den briefvorm
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt
reeds aannemen bij hun kosteloze verklaring valt

De deputaten voor de sending beantwoorden
een vraag naar aanleiding van het zending-
verslag gesteld.

Door de deputaten voor art. 11 en 13 D.K.O.
wordt rapport uitgebracht i. z. den door twee
kerken aangevraagd financieel steun.

Twee kerken vragen en ontvangen advies
in tuchtsaken.

De deputaten voor art. 19 H. R. worden
benoemd. Ook wordt volgens ditzelfde artikel
gevraagd, hoe het staat met de zaak der in-
ensmelting in de kerken, die daartoe nog niet
gekomen zijn.

Rondvraag naar art. 41 D.K.O. geschiedt.
Vacaturendiensten worden geregeld als volgt:
Voor Rotterdam: Januari Ds. Goris, Februari
Ds. Goolings, Maart Ds. Jonkers; voor de
classis Brielle: Maart Ds. van Haeringen, April
Ds. Hagenbeek, Mei Ds. van Hoven.

Als samroepende kerk voor de volgende
vergadering, die D.V. 27 Februari 1912 zal
gehouden worden, wordt Hoogvliet aangewezen.
Als praeses zal dan naar toerbeurt fungeren
Ds. Sieders.

Ds. Jonkers sluit de vergadering met dank-
zegging.

Namens de classis,
P. VAN HOVEN, adj.-scriba.

Kort verslag van de vergadering der
classis Woerden, gehouden 30 Nov.
1911 te Alfen.

1. Namens de roepende kerk van Bodegraven
opent de consulens Ds. van Dijk de vergadering.
2. De broeders Ds. Warmenhoven en oud.
Roodenburg zien de credentiebrieven na, waarna
blijkt, dat de 15 kerken wettig vertegenwoor-
digd zijn.

3. Het moderamen is samengesteld uit de
broeders Ds. v. d. Heyden praeses, Ds. Brouwer
scriba, Ds. Gunst assessor.

4. Ds. v. d. Voet leest de notulen van de
vorige vergadering; zij worden onveranderd
goedgekeurd.

5. Geschiedt voorlezing van een missive der
Gen. Synode over het collecteren voor de
Theol. School; na eenige bespreking wordt zij
als kennisgeving aangenomen.

6. Over de beroeping van Ds. Gipsen naar
Alfen wordt gerapporteerd, dat alle stukken in
orde zijn bevonden.

7. Het onderzoek wordt ingesteld naar art.
41, K.O. Aan de kerk van Ter Aar wordt
toegestaan, in de kerken der classe te collecteren
ten behoeve van een nieuw op te richten
kerkegebouw.

8. Ds. Brouwer brengt rapport uit van de
gehouden vergaderingen van de sending. De
voorstellen in zake de Med. zending worden
behandeld en een besluit genomen.

9. Stemmingen grijpen plaats voor de ver-
schillende deputaatschappen. Zij worden alle
gecontinueerd, behalve die voor kerkvisitatie en
sending, waarvoor verkiezing geschiedt. Gekozen
worden als kerkvisitatores Ds. Brouwer, Ds.
Warmenhoven, Ds. Verrij, Ds. Gunst, en als
secundus Ds. van Dijk en Ds. Fleurke. Voor
de sending worden aangewezen Ds. Brouwer,
Ds. van Dijk, Ds. Gunst, sec. Ds. Warmenhoven.

10. Wordt gerapporteerd over rekening en
verantwoording van ontvangst en uitgaaf col-
lecten Theol. School van Ds. Elzenga. Alles
was in de beste orde bevonden.

11. Regeling vacaturebeurten: Nieuwkoop Ds.
Elzenga, Dec.; Ds. Brouwer, Jan.; Ds. v. d.
Heyden, Febr.; Noord: Dec. Ds. Gunst; Jan.
Ds. Warmenhoven; Febr. Ds. Fleurke; Bode-
graven: Dec. Ds. van Dijk; Jan. Ds. Verrij;
Febr. Ds. Gipsen.

12. Roepende kerk voor de volgende ver-
gadering zal zijn de kerk van Leimuiden.

13. Rondvraag. De kerk van Zeevenhoen
vraagt inlichtingen over een naar toegesegde
bijdrage. De notulen zullen hierover onderzocht
worden.

14. Sluiting. Ds. v. d. Heyden eindigt met
dankzegging.

Op last der classis,
J. W. GUNST.

Buitenland.

Oostenrijk. Herdenking dat voor
vijftig jaren de Evangelische Kerk
vrijheid van godsdienstoefening
ontving.

De Evangelische Kerk in Oostenrijk herdenkt
dezer dagen het hengelijk feit, dat haar voor
50 jaren vrijheid van godsdienstoefening geschon-
ken werd. De klokken van de kerkgebouwen
werden geluid, de vlaggen waren uitgestoken;
ook waren pastorieën en schoolgebouwen versterd.

In alle talen der monarchie werd met dankbare
bijdragen herdenkt, dat voor 50 jaar de eedle
Keizer Frans Jozef de zaak, waarvoor Jozef II
den grond gelegd had, volbrengde, door aan
de protestanten hun Magna Charta te geven.

Het was een daad van historische betekenis,
waardoor aan de Evangelische Kerk voor alle
tijden volle vrijheid werd geschonken om haren
godsdienst gemeenschappelijk en in het openbaar
uit te oefenen. Alle beperkende bepalingen
omtrent kerkgebouwen zonder toren en klok,
omtrent het houden van godsdienstoefeningen
en omtrent de uitoefening van herderlijke
zorg, werden daarbij vernietigd.

Het eenige waarover zich de Evangelischen in
Oostenrijk beklagen kunnen, is de moeilijkhe-
den die zij ondervinden, wanneer zij predikanten
of hulpredikers uit Duitschland wenschen te
hebben. Dan gebeurt het dikwijls, dat de over-
heid zulk een beroep niet approbeert. Dit staat,
gelijk te begrijpen is, in verband met de „Jus
van Rome“-beweging in Oostenrijk, die van
Overheidwege niet aangemoedigd wordt.

Ook valt het in het oog, dat het den laatste
tijd meermalen voorkwam, dat aanklachten
wegens versterking van Godsdienstvrede tegen
predikanten werden ingebracht omdat zij zich
scherpe, zij het ook geen beleedigende critiek,
veroorloofden hadden op de leer der Roomsche
kerk. Doch wij vernemen niet, dat op deze
aanklachten veroordeeling door de rechtbank
volgde.

Italië. De jongste motu proprio
van den Paus.

Volgens zijn laatste motu proprio heeft de
Paus bepaald, dat geen Roomsche of Roomsche
priester of geestelijke, wanneer hij zich heeft
misgaaan, voor den rechter roepen mag, zonder
toestemming van de geestelijke autoriteit. Ieder,
die zich aan deze bepaling niet houdt, 't zij in
civiele of in criminele zaken, moet op staanden
voet geëxcommuniceerd worden.

Wij gelooven niet, dat deze maatregel van
den Paus het aanzien van de Kerk van Rome
zal verhoogen. Wel, dat er veel verzet tegen
zulk plaats hebben. Immers de betekenende
het pauselijk besluit is, dat de Roomsche
wereld van leken in de uitoefening van een

hunner gewichtigste rechten als staatsburgers
geheel van de Kerk afhankelijk gemaakt wordt.
De Roomsche winkler, die geld te vorderen
heeft van een pastoor, een burger, die in den
verkiezingsstrijd door een geestelijke beleedigd
wordt, het jonge meisje, dat door haren biecht-
vader niet zoo behandeld werd dat het den
toets van Gods Woord kan doorstaan, — die allen
worden in den ban gedaan, wanneer zij met
hunne klachten niet eerst naar den bisschop,
maar aanstonds naar het gerecht gaan. Volgens
ons is hier de Paus een terrein gaan betreden,
waardoor hij zijn Kerk in nog zwaardere
moeilijkheden brengen zal, dan waarin zij thans
reeds verkeert. Wij zijn er wel van overtuigd,
dat een, die zijn Kerk waarlijk liefheeft, niet
dan noodgedwongen als aanklager zal optreden
tegenover zijn geestelijke. Daar had het hoofd
der Roomsche Kerk op moeten vertrouwen,
zonder tot kerkelijke wet te verheffen datgene,
wat nu beschouwd zal worden als een poging
om de Roomsche geestelijkheid onafkeerbaar te
maken. De vijanden van Rome zullen natuurlijk
beweren, dat het er den Paus om te doen is
onwettige betalers, beleedigers en verleiders
der jeugd vrij te laten uitgaan, en om den
schuldloze, die zijn recht tegen den schul-
dige zoekt, de zwaarste kerkelijke straf te laten
ondergaan. Wij vrezen althans, dat vele re-
geringen van Roomsche landen hun politiek
tegen de Roomsche kerk zullen gaan verscherpen.
Toch hebben wij erbij vermeld, dat het rusteloze
streven van den tegenwoordigen Paus. Aan deze
motu proprio is voorafgegaan een ander stuk,
waarbij aan de Roomsche geestelijken verboden
wordt, vrouwelijke dienstboden in huis te hebben
of zich zelfs door vrouwelijke bloedverwanten
te laten dienen — alles, opdat de schijn des
kwaads vermeden worde. In het vernemen van
het aantal kerkelijke feestdagen, in het
verlagen van den leeftijd, waarop men tot de
eerste communie kan worden toegelaten, in zijn
strijd tegen het modernisme heeft deze Paus
zooveel doorzicht, zooveel energie getoond en
zoo klaar bewezen, dat hij het heil van zijn
Kerk zoekt, dat wij het nu betreuen, dat hij,
na eerst aan velen ertgenis gegeven te hebben,
door botweg alle gemengde huwelijken op één
lijn te stellen met concubinaten, nu weer de
geesten tegen zich ontketend door voor de
Roomsche geestelijken een soort van wettelijke
onschendbaarheid te verlangen.

N.-Amerika. Het heidendom in de
Nieuwe Wereld.

In 1893 kwam te Chicago bij gelegenheid
van de aldaar gehouden wereldtentoonstelling
het „Congres van Godsdiensten“ saam. Predi-
kanten van verschillende kerken noodigden
aanhangers van onderscheidene heidensche
religies uit, om met hen saam te vergaderen.

Dit heette de hoogste verdraagsaamheid op het
terrein van den Godsdienst; het was met der
daad een loechening van den eenigen Naam
die onder den hemel gegeven is door welken
wij moeten zalig worden. Het kon niet anders
of dit jammerlijk feit moest treurige gevolgen
na zich slepen. Het is daarom opmerkelijk,
dat sedert het „Congres der Godsdiensten“
heidensche priesters uit Indië in de nieuwe
wereld steeds meer invloed uitoefenen onder
de hoogere standen, vooral onder rijke, ont-
wikkelde vrouwen.

De Samis en Babas kwamen in sierlijke
kleding naar Amerika en werden door rijke
vrouwen gaarne in hare woningen ontvangen.

En zij bleven in Amerika. Ze hadden het
daar beter dan in hun vaderland.

Als vrucht van het „Congres der Godsdiensten“
werd in Green Acre, in den staat Maine, in
1896 een zomercursus voor wijsbegeerte ge-
opend. De Oostersche filosofen konden daar
hunne heidensche leer verkondigen. Van uit
Green Acre werd voor het heidendom propa-
ganda gemaakt, zoodat men niet alleen in de
grote steden, maar ook op het platteland
verenigingen vindt van menschen die het In-
dische heidendom huldigen, wier invloed op de
Christelijke bevolking steeds toeneemt. De
veda's, de heilige schriften der Hindoes, worden
boven den Bijbel gesteld door personen die tot
de Christelijke Kerk hebben behoord. Vooral
vrouwen werden door de belofte eener eeuwige
jeugd verleid. Maar inplaats van deze te vinden,
werden sommigen in hun verstand gekrenkt.
Sarah Farmer, die al haar fortuin offerde voor
de stichting van Green Acre, moest in een
krankzinnigengesticht geplaatst worden; een-
zelfde lot trof Aloise Reuss, die een aanbieder
van de zee geworden was.

Het getal bekeerden tot het heidendom loopt
in de duizenden. Er zijn veertien duizend son-
aanbidders in de Verenigde Staten, die over
dergelyke plaatsen verdeeld zijn. Het hoofdkwar-
ter der sonaanbidders is in Chicago, waar
hun tempel in Lake Park Avenue staat. Deze
sonaanbidders leeren, dat men zoo weinig kleeren
moet dragen als de wet toelaat. Er is een ge-
heime orde der „Tantrics“, wier schandelijke
dienst veel overeenkomst heeft met den dienst
van Bial en Moloch.

In de stad Seattle heeft men een Boedhisti-
sche tempel, in San Francisco een Hindoesch
heiligtom, in Los Angeles een Krishna tempel.

De „Vedanta Society“ van New-York wil in
West Cornwall een tempel bouwen, die de reeds
bestaande in groote overtreft. In Chicago en
Lowell is een tempel van Zoroaster gebouwd.

In Chicago bouwen de Babas, eene Mahome-
daansche secte, een moskee. De „Vedante
Society“ heeft afdelingen in Boston, Pittsburgh,
Washington, St. Louis, Denver, San Francisco
en Los Angeles, benevens afdelingen in vele
kleinere steden.

Na willen we niet al de schuld van het in
N.-Amerika zich overplantend heidendom wer-
pen op het „Congres van Godsdiensten“, dat in
1893 gehouden werd. Maar wel is het waar,
dat dezelfde geest die een Baptisten predi-
kant er toe dreef om zulk een Congres te
presideren, ook door middel van dat Congres
heeft doorgewerkt, zoodat men nu het treurige
schouwspel ziet dat, terwijl men vooral in
Amerika zich van Christelijke zijde beijvert om
het Evangelie te brengen aan de Heidenen in
Indië, het Heidendom in Amerika wordt inge-
dragen. Wij vrezen zeer, dat de in de Christe-
lijke Kerken zich openbarende verzuivering der
grenzen de invasi van het Heidendom in de
nieuwe wereld zeer bevordert, zoo niet voor-
bereidt en uitlokt.

In verband hiermede willen wij ook mede-
deelen, hetgeen wij in De Wachter lasen. Een
Japansche Christen, Yutaka Minakuchi, drong er
op een vergadering van de „Men and Religion
Forward Movement“ krachtig op aan, dat
Amerika niet slechts zendingen zou zenden
naar heidenlanden, doch eerst de Amerikaanse
steden voor het Christendom zou winnen. „In
de handen van Amerika“, zoo sprak hij, „rust
de toekomst der wereld. Indien China, hetwelk
nu zijn langen slaap ontwaakt, voor het
Christendom zal gewonnen worden, dan moet
dat door Amerika gebeuren. Doch Amerika moet

eerst zelf gechristianiseerd worden. Ten behoeve
van de miljoenen, die in het verre Oosten in
duisternis geesten zijn, smek ik u, o mannen
van Amerika, om uwe steden te zuiveren en het
grote werk te behartigen, waartoe een alwijs
God u klaarlijklijk bestemd heeft.“ Op dezelfde
vergadering sprak een sekerer heer Smith het
uit: „Wij hebben noodig weeselijk, solied, op-
bouwend werk, waardoor menschen in de kerk
komen en daar blijven gaan, en geen „revival
meetings“, waardoor de nood der kerken in
Amerika niet wordt weggenomen, wij ze slechts
een godsdienstige opwinding en geen blijvende
resultaten leveren.“ Wij onderschrijven dat oor-
deel niet geheel. Er kan van een „revival“ veel
kracht uitgaan. Denkt eens wat het godsdienstig
en kerkelijk leven zou zijn, wanneer er na
Napoleons val geen „révél“ had plaats gehad.
Maar het is duidelijk, dat als een paard niet
door zweepelagen opgejaagd wordt om voort te
loopen, zonder dat het daarbij behoorlijk gevoed
wordt, het tenslotte moet neervallen. Nu zijn
bij de revivals in de laatste jaren de zwepela-
gen wel aanwezig geweest, maar of tegelijk de
krachtige voeding uit Gods Woord aanwezig is
gewest, meenen wij te mogen betwijfelen.

Trouwens, dit is ook niet het doel van de
revivals. De Kerk des Heeren is geroepen
om als een trouwe huisverzorgster een iegelijk
zijn bescheiden deel spijze te geven. Ook is de
Kerk des Heeren geroepen om revivalistisch op
te treden; immers is haar geboden om te roepen:
„ontwaak hij die slaapt en sta op uit den
dood, en Christus zal over u lichten.“

Wanneer de Kerk van Christus die taak niet
verricht kan ten opzichte van hen die buiten
haar verband leven, dan mag men er zich
over verheugen dat anderen het doen. Maar
de slapenden die wakker gemaakt zijn, en de
dooden die opgewekt werden, hebben voedsel
noodig: de Kerk des Heeren is geroepen dit
te geven. Jammer maar dat de revivalpredikers
over het algemeen uitgaan van Pelagiansche
en Arminiansche stellingen. Daardoor wordt
het den Kerken soms moeilijk gemaakt zich
aan het werk der revivalisten aan te sluiten,
wanneer deze kerken althans op Gereformeerden
grondslag staan.

Op dezelfde vergadering legde Dr. Lausing
er den nadruk op dat er in Amerika te weinig
gehandeld wordt naar het woord der Schrift:
„Leer den jongen de eerste beginselen“ enz.

Gemengd Nieuws.

De tempel der Mormonen is gebouwd naar het
model van den tempel van Salomo. Het binnenste
gedeelte van dit prachtige gebouw mag slechts
door enkele uitverkorenen onder de Mormonen
betreden worden. Nu is een Duitscher in den
tempel gelopen en heeft 68 fotografische opnamen
van alles genomen, zoodat nu door ieder afge-
beeld gezien kan worden, wat zoo zorgvuldig voor
het groote publiek der Mormonen verborgen ge-
houden werd. Men ziet op die photographien het doop-
bekken van zuiver goud, gedragen door 12 gouden
ossen; prachtige vensters met edelgesteenten; de
beelden der eerste stichters der Mormonen in
natuurlijke grootte; de trappen die door 3 verdie-
pingen heen in de onbeschrijfelijk prachtige zaal
van het paradijs voeren en waarvan men zegt
dat zij 12 miljoen gekost heeft. De Mormonen
hebben veel geld geboden om die photographien uit
den handel te laten verdwijnen, doch tevergeefs.
De photograph wordt nu door hen met een proces
bedreigd.

In het begin van December reis een eiland
bij de zuidkust van Trinidad uit